

Mladinska matica

—mm V tisku je zadnja številka letošnjega letnika »Našega roda«. Cenjene poverjenike prosimo, da zberejo čimprej naročnino za 8. številko lista. Zaposlenim plačnikom proti nevarnosti, da ostanejo brez knjig. Naročniki, ki niso plačali vseh števk »Našega roda«, izgubijo pravico do knjig.

—mm Pripravlja se hrvaški prevod Ribičevega »Miškolina«, ki bo izšel v založbi hrvatske književne zadruge »Ivan Filipović« v Zagrebu, in srbski prevod Cerkenikovskega »Ovčarja Runa«.

—mm Tudi 3. zvezek Cicibanove knjižnice je že pošel. Na razpolago pa je še 4. zvezek z velikimi in malimi, pisanimi in tiskanimi črkami različnih velikosti in tipov s pomladansko vsebino za mesece april, maj in junij. Pаметen učitelj prvega razreda se bo okoristil te ugodne prilike in bo naročil za svoj razred to knjižico, to tem laže, ker stane izvod le din 1,50. Pri skupnem naročilu vsaj 10 izvodov se poštnina ne zaračuna.

—mm Za materinsko in vidovdansko proslavo dobite najprimernejše igrice in prizorčke v knjižici »Ciciban nastopa«, ki stane le 3 din. Igrice sta napisala Josip Ribičič in Anica Černejeva. Pisane so tako, da se lahko uprizorijo tudi brez posebnih odskih rekvizitov in kulis.

—mm Po šestih letih je napisala »Straža v viharju« oceno o Kardeljevem »Potovanju skozi čas«. Delo je list odklonil, češ da je pisano v smislu dosledne evolucije. Da bo informirano tudi učiteljstvo, kaj je odkril kritik tako nevarnega v knjigi, da se mu je zdelo po šestih letih iznesti naši javnosti v listu, na-

vajamo vse citirane inkriminirane odstavke iz knjige, ki se glase dobesedno takole: »Človek sam je bil v tem času le del prirode, bitje, ki je živel skoraj kakor žival.« »Skozi džunglo potuje trop čudnih bitij. Po svojem telesu so povsem podobni današnjemu človeku, toda po načinu življenja močno spominjajo na živali. To so možje, žene, otroci, starci — ljudje.« »Tudi njihov govor sestoji le iz nekaj nedoločnih in nejasnih krikov.« »Hrano uživajo surovo. Ognja še ne poznajo.« »Orodja človeka na tej stopnji še nima.« »Tu mora pričeti človek delati, to se pravi, prisiliti mora prirodo, da rodi toliko, kolikor on potrebuje. Človeka je rodilo delo.« »Človek je postal lovec, kar mu je omogočilo orodje, ki ga je iznašel.« »V ta čas spada tudi nastajanje govora.« »Vzkliki postajajo pri različnem skupnem delu vedno bolj številni in raznovrstni ter se razvijajo končno v govor. Obenem se krepi tudi mišljenje, ki ni nič drugega kot molčeči govor.« »Ta doba seznani človeka tudi z učinki ognja.« »Kakor je žena od zbiranja plodov prišla na poljedelstvo, tako je mož, ki je postal lovec, udomačil divje živali in postal živinorejec.« »Dobrih starešin rod ni mogel pozabiti. Ni mogel razumeti, da so resnično umrli, da jim ne bodo nič več mogli pomagati s svojim modrim svetom. Verovali so, da v neki drugi obliki vendarle še žive med njimi, zato so se obračali v vseh svojih težavah nanje. Prišli so jih oboževati kot nekaka višja bitja, božanstva, ki gospodarijo nad vsem, kar se dogaja v prirodi. Umrli starešine so postali tako nekaki rodovni bogovi.« in končno najhujše: »Vse teče, vse se menja, nič ni trajnega na svetu.«

Štanoska organizacija JUU

Dabla

JUU — SRESKO DRUŠTVO LASKO obvešča,

da se kljub dejstvu, ker je tov. Suligoj odsoten-ter da je v tej zvezi odpoval sodelovanje UPZ Emil Adamič, vrši skupno zborovanje društev:

BREŽICE, CELJE, LAŠKO, LITIJA, KRŠKO, KONJICE, ŠMARJE

v Trbovljah dne 20. aprila 1940. ob pol 10. uri.

Dnevni red ostane — razen zgoraj omenjenih okrnitev — prav tak, kot smo ga objavili v 33. št. »Učiteljskega tovariša«.

Tov. predsednike ter tov. tajnike naprošamo, da že v vlaku poizvedo koliko njihovih namerava — za ceno 10 do 12 din — v Trbovljah obedovati; da more naš prehranjevalni referent tov. Tori porazdeliti zborovalce okrog skleda.

Prosim, da izvedete to našo prošnjo natančno, da ne bo nerada, kajti čas, ki nam bo na razpolago, moramo temeljito izrabiti.

Vse članstvo sedmih društev pa prosimo, da se zborovanja gotovo v čimvečjem številu udeležijo ter vztraja pri razpravi do kraja.

Za sklicatelje:

Mahkota, predsednik. Urbajs, tajnica.

= JUU — SRESKO DRUŠTVO LJUBLJANA MESTO bo zborovalo v torek, 23. aprila, in ne v četrtek, 25. aprila, na istem mestu in z istim dnevnim redom, kot je bilo že javljeno.

= JUU — SRESKO DRUŠTVO V MURSKI SOBOTI opozarja vse svoje člane in članice, da priredi 4. maja 1940. ob 8. uri zvečer društveni mladinski pevski zbor pod vodstvom tovariša Bračka Franca prvi vokalni pevski koncert v Murski Soboti. Že na jubilejni zborovanju ste se lahko prepričali o visoki kvaliteti naših prekmurskih slavčkov, zato naj ne bo nikogar med nami, ki bi se tega koncerta ne udeležil. Prosim, da vas, da med ljudstvom agitirate. Uspeh koncerta je tudi naš uspeh. — Če pa želite, da bi ta mladinski zbor nastopil tudi za podeželsko šolsko mladino, sporočite to društvu in tudi številu otrok. Vstopnina bi bila le 2 din. Odbor.

= JUU — SRESKO DRUŠTVO V ŠOŠTANJU bo zborovalo skupno z društvom Slovenj Gradec dne 24. aprila ob pol 10. uri v Šoštanju. Zborovanje bo kot proslava 60 letnice obstoja društva. Po zborovanju bo koncert mladinskih zborov iz ljudske in meščanske šole v Šoštanju. Udeležba — dolžnost. Odbor.

Poročila

+ JUU — SRESKO DRUŠTVO MARI-BOR LEVI BREG je zborovalo dne 6. t. m. v krčevinski šoli, kjer je od 97 članov bilo navzočih 79, t. j. 80 %, od odsotnih 18 je svojo nenavzočnost opravičilo 10 članov.

Tov. predsednik se je uvodoma spomnil v izbranih besedah dveh zaslužnih, že v predvojni dobi v pravem narodnem duhu na mariborskem učiteljskem delujočih, v marcu t. l. preminulih profesorjev pok. Berana Emerika in Majcena Gabrijela, katerima v spomin so zborovalci zaklicali trikratni: slava!

Nato je objavil najvažnejše dopise, predvsem prizadevanje akcijskega odbora za naše gnotno zboljšanje, v kateri borbi moramo vztrajati do končnega uspeha ter vabimo v naše vrste kot soborce vse tov. nečlane (-ice), ki se, če ostanejo tudi sedaj izven naših vrst, tako rekoč odrekajo tej naši potrebi in zahtevi! — Mnogo pritožb povzroči odločitve dovolite bivanja izven službenega kraja v

primerih, kjer ni dobiti v kraju učit. stanovanj. Zanimivo, čeprav — žalostno — je bilo situacijsko poročilo, h kateremu se je slišalo precej drastičnih primerov našega stanja!

Tov. predsednik je pozdravil med zborovanjem došla sreska šolska nadzornika tov. Močnika Petra in prvič med nas došlega sres. šolskega nadzornika tov. Kopača Leopolda, zadnjega še posebej kot mnogoletnega našega organizacijskega delavca in borca, z željo, da nas poseti ob vseh naših zborovanjih.

V tem sledečem razgovoru o najaktualnejših stanovskih, službenih in pedagoških zadevah, t. j. v točki, ki naj bi prvenstveno služila aktivizaciji vsega, zlasti tudi mlajšega članstva, je tov. predsednik obžaloval, da ni bilo vloženih nobenih predlogov, vprašanj i. sl. Poročal je sam o sedanjih spremembah pravilnika obmejnega šolskega odseka pri sekciji in so se zborovalci soglasno priključili pomislekom in željam poročevalca ter odobrili nato tudi njegov predlog, da ponovno želimo, naj obmejno šolsko in gospodarsko anketo v smislu zadevne resolucije skliče v Mariboru kr. banska uprava in ne društva sama, kakor se je rešila navedena resolucija! Enako je zbor z odobravanjem sprejel poročilo tov. predsednika o plodonosni prilagoditvi našega obmejnega dela v sedanjem stiku med narodom in vojsko, kar naj poročevalac komentira na pristojnih mestih kot vsevažen nar. obrambni moment! Sklene se vprašati sekcijo, ali je sekcijski obmejni šolski odsek tudi vložil kako resolucijo za zasedanje ban. sveta, ako ne, zakaj je opustil ta več let običajni korak, s katerim smo zato mi prišli tako pozno letos! — Ostale razprave k zadevam v tej točki so zapopadene med predlogi.

Sledila je anketa razprava k vprašanju: Za ali proti kmetijskemu pouku kot posebnemu učnemu predmetu ljudske šole, in sicer po sledečih točkah: 1. Zakon o narodnih šolah in to vprašanje. 2. Sedanji učni načrti in to vprašanje. 3. Ljudskošolski otrok in to vprašanje. 4. Ljudskošolski učitelj in to vprašanje. 5. Neučitelji — javnost in to vprašanje. 6. Zunanji ustroj naše šole in to vprašanje. 7. Notranji ustroj šole in to vprašanje. 8. Naše publikacije o tem vprašanju (na predlog tov. Andrejčiča je ta točka odpadla). 9. Razno še k temu vprašanju. 10. Reasumacija. — Uvodne besede je spregovoril tov. predsednik, v razpravo so posegli tov.: nadz. Močnik B., Andrejčič, Črnko, Selakova, Horvat, Lorbek, Sardoč, i. dr. Člani redakcijskega odbora, izbrani za to anketo, bodo sestavili reasumacijo.

Ob poročilih društvenih funkcionarjev je poročal blagajnik tov. Horvat Božo o terjatvi sekcije, prečital imena članov zaradi korektur članskega seznama in ugotovil rednejše plačevanje članarine — razen več starih, gluhih dolžnikov. Tov. predsednik ugotavlja, da je naše društvo napram dolžnikom med najbolj popustljivimi in ne bo preostalo drugo, kot nastopiti z izterjatvami strogo kot druga društva. — O sestanku odseka učiteljic je poročala tov. Šetinc Jasna. Odsek UP ni prišel do sestanka kljub predsednikovim vabilom, došel je predčasno le tov. Terčak, kateremu naj se za prihodnjico prijavijo interesi za delo pri UP. — Tov. predsednik želi, da se redno zbira k seji tudi društveni nadzorni odbor!

Sprejeti so bili sledeči predlogi.

1. Akcijskemu odboru priznavamo požrtvovalno prizadevanje za naše gnotno zboljšanje in želimo, da obstoja in vztraja v tej borbi še nadalje!

2. Ponovno prosimo sekcijo, da intervenira za izplačilo stanarin z neučitelji poročeni, v ločenem gospodarstvu živečih učiteljic tudi za nazaj!

3. Ponovno prosimo sekcijo, da intervenira glede dovolitev bivanja učiteljstva izven

službenega kraja v primerih, kjer v kraju ni dobiti učit. stanovanj. Vsaka tozadevna prepoved pa naj obenem prizadetu nudi zagotovilo stanovanja.

4. Sekcija naj posreduje, da se odredeno znižanje šol. proračuna B ne izvaja v šolah obmejnih srezov, marveč se navedene postavke v teh šolah celo zvišajo!

5. Sekcija naj tolači v zvezi z normalijo XXIX/3 »Nar. obr. delo«, da je obmejno učiteljstvo že vsa leta usmerjalo svoje delo po teh smernicah, ki bodo lahko realizirane le, če merodajni činitelji upoštevajo vse točke zadnjeletnih obmejnošolskih spomenic in resolucij ter bo obmejno šolstvo in učiteljstvo prvenstveno upoštevano.

6. Za vsa zasedanja ban. sveta naj sekcija predloži svoje poglede na ljudske šole in na učiteljstvo.

7. Glede reorganizacije JUU sprejema društvo mnenje upravnega odbora sekcije.

8. K člankom o kmet. pouku v »Učit. tov.« želimo — vsaj v bodoče podpis pisca.

Prihodnjic bomo zborovali dne 4. maja t. l., in sicer na Pesnici pri g. Kerenčiču.

Pripravite predloge za banov. skupščino! Vauda Mirko, preds. Rečnik Ivanka, taj.

+ JUU — SRESKO DRUŠTVO KAMNIK je zborovalo v soboto, 6. aprila t. l., ob 9. uri v Domžalah.

Udeležba je bila zelo številna, ker je bilo navzoče zaradi aktualnega predavanja tudi neorganizirano učiteljstvo.

Tov. predsednik je po otvoritvi pozdravil posebej predavatelja, sreskega šolskega nadzornika tov. Cirila Drekonjo, nove članice in članke; tov. Bavdka iz Komende, Toroša Ljuba in njegovo soprogo Jožeko iz Potoka, Ilnikarjevo iz St. Gotarda ter zavednega učit. veterana, tov. Janka Tomana iz Moravč, in goste.

V svojem uvodnem poročilu seznanja zborovalce predvsem z razmerami v štanoski organizaciji in poročal nadalje o predlogih za finančni zakon, o premeštitvah po službeni potrebi, o zaščitni akciji, o napredovanjih, o akciji za zvišanje prejemkov, o izpolnitvi učiteljskega staleža v naši banovini, o napadih na učiteljstvo in šolo in o kuluku. Kot poverjenik poroča še o Učiteljski tiskarni in »Našem rodu«.

Tov. tajnica prečita okrožnice sekcije.

Sresko učiteljsko društvo soglasno sklene, da v zadevi reorganizacije učiteljske organizacije sprejme mnenje sekcijske uprave v Ljubljani.

Tov. blagajnik poroča, da je stanje blagajne zadovoljivo in da je poravnani ves dolg pri sekciji. Predsednik se mu zahvali za vestno in uspešno delo in poziva zaostankarje, da poravnajo članarino za to poslovno leto do konca šolskega leta.

V živahnem razplezanju se je vršil nato razgovor o šolskih vprašanjih. Razpravljalo se je o obračunih banovinskih dotacij, zlasti o računanju odtegljajev; o šolskih zamudah, olajšavah in predčasnem odpustu otrok iz šole. Razgovor se bo nadaljeval na uradni konferenci, ki bo v pričetku meseca maja.

Sledilo je predavanje okr. šol. nadz. Cirila Drekonje o bistvu sodobnega šolskega gibanja.

V uvodu je predavatelj prikazal principe, iz katerih izhaja danes pri nas šolsko delo, učnega in oblikovalnega. Učni princip korenini v preteklosti, oblikovalni pa temelji v sočasnem življenju in razvoju.

V nadaljevanju je v kratkih potezah zgodovinsko dokazal, da je bilo gledanje na otroka v vseh dobah enako gledanje človeka na človeka. Nato je osvetlil prilike po svetovni vojni. Družbena etika te dobe zaznamuje porast človečanske zavesti. V skladu z rastjo človečanske zavesti v splošnosti se dviga na raven enakovrednih ljudi tudi otrok. Sklenil je, da je bistvo sodobnega šolskega gibanja v priznanju otrokove polnovrednosti in pa v njegovem oblikovanju v zvezi z življenjem.

Poslušalci so z velikim zanimanjem sledili globoko zasnovanim izvajanjem predavatelja in so ga nagradili z odobravanjem in priznanjem. Mnogi so priznali, da jim je bilo to predavanje doživljeno.

Pri slučajnostih je bilo na predlog tov. Merčuna sklenjeno, da bo prihodnje zborovanje posvečeno narodnoobrambnemu delu v šoli.

Na predlog tov. Rusa je bil izvoljen nov odbor okrajne učiteljske knjižnice v Kamniku s tov. Pogačarjem Antonom na čelu. V odboru so nadalje še: tov. Golob Ivan, Kristof Anton, Rus Emil in Malešič Janko.

Društvena uprava je uverjena, da je bilo s potekom zborovanja zadovoljno vse učiteljstvo, organizirano in neorganizirano, ter poziva vse tiste, ki še stojijo izven naših vrst, k sodelovanju v dobro šoli in stanu.

Napokoj Jos., preds. Hraš Ivanka, taj.

+ JUU — SRESKO DRUŠTVO KRANJ je zborovalo dne 6. aprila t. l. v Kranju. Zborovanju je prisostvoval tudi sekcijski predsednik tov. Kumelj Metod. Zborovanja se je udeležilo 74 % organiziranega članstva.

V otvoritvenem govoru se je predsednik v toplih besedah spominjal velikega rodoljuba

in prijatelja šole ter učiteljskega stanu pokojnega Ljuba Davidoviča. Ob tretji obletnici smrti pok. tov. Josipa Lapajnetja je poveljeval velike zasluge pokojnika v borbi za pravice našega stanu. Zbrano članstvo je počastilo spomin obeh zaslužnih pokojnikov s trikratnim: Slava!

Toplo pozdravljen je podal izčrpno situacijsko poročilo sekcijski predsednik tov. Kumelj sam. V poročilu je obravnaval vsa za učiteljstvo pereča vprašanja. Članstvo je zanimalo zlasti, kaj je s povišanjem prejemkov, ki ne zadoščajo več niti za najskromnejše golo preživljanje. Nato govori o napredovanju, ki je v zadnjem času pravično. Na koncu svojega poročila želi, da se pogovorimo o vsem, kar koga teži.

Predsednik se zahvali za podano poročilo in otvori debato. Na vsa stavljena vprašanja da primerne odgovore tov. Kumelj, za kar ga je učiteljstvo nagradilo s spontanin in krepkim aplavzom.

G. ing. Dolenc Franc je predaval »O značilnih napadih in zaščiti pred njimi«. Predavatelj omeni na kratko aktivno obrambo, podrobneje pa govori o pasivni obrambi. S pomočjo slik in skic seznanja članstvo z vsemi načini pasivne obrambe.

Nato je sledilo tajniško poročilo in čitanje dopisov. Soglasno se društvo pridružuje stališču, ki ga zastopa v pogledu »Reorganizacije učit. organizacije« sekcija v Ljubljani.

Blagajnik tov. Frece je napravil za vsakega člana majhen seznam, iz katerega vsak član lahko razvidi, koliko ima plačane članarine, oziroma koliko mora za tekoče leto še plačati.

Prihodnje zborovanje bo predvidoma 18. maja v Kranju. Tedaj proslavimo 50 letnico obstoja našega društva.

Predsednik: Rant Franc s. r. Tajnikov nam.: Janškovec Leon s. r.

Novosti na knjižnem trgu

—k Tičistan. Pravkar je izšla iz Učiteljske tiskarne lično opremljena knjiga znanega pesnika, prevajalca in kulturnega kronista prof. dr. Antona Debeljaka, »Tičistan«. Knjiga mikavnih in duhovitih verzov je namenjena predvsem mladini, a tudi odrasel bralec jo bo čital z užitkom in pridom. Umet. slikar Milko Bambič je opremil knjigo s številnimi učinkovitimi linorezi. Učiteljstvo, učiteljske in mladinske knjižnice naj si nabavi knjigo »Tičistan«, ki stane 20 din, s poštnino 2 din več. Naroča se na naslov: Josip Jeras, Ljubljana, Levstikova ulica 19. — Podrobno oceno o tej književni novosti »Tičistan« priobčimo naknadno.

Učiteljska fiskarna

—t Še vedno si lahko olajšate pouk zgodovine in zemljepisja z zgodovinskimi in zemljepisnimi slikami. Kolekcija 30 zgodovinskih ali 30 zemljepisnih slik stane 4 din.

—t Sprejemni izpiti za I. razred srednjih šol se bližajo. Priporočamo Mlakar-Kozina: Slovnica in računski snov za sprejemni izpit v srednjo šolo. Broširano 10 din.

Mali oglasi

Mali oglasi, ki služijo v posredovalne in socialne namene občinstva, vsaka beseda 50 par. Najmanjši znesek Din 5.—

ZAMENJAVA

Zamenjala bi svoje službeno mesto v večjem sreskem mestu v Sloveniji z mestom izven Slovenije, najraje v Bosni, kjer se nahaja realna gimnazija.

ZAMENJAVA 2—1

Učitelju in učiteljici iz Ljubljane ali najbližje okolice nudim v zamenjavo 2 službeni mesti na 6 razrednici, in sicer mesto šolskega upravitelja ter mesto učiteljice. Šola je novejša, tik železniške postaje, ima lepo družinsko stanovanje in obširen vrt. Primerno za zakonski par. Naslov v upravi.

FR. P. ZAJEC
izprašan optik in urar
LJUBLJANA
sedaj Stritarjeva ulica 6,
pri franciškanskem mostu

Vsakovrstna očala, daljnogledi, barometri, topometri, higrometri itd. — Velika izbira ur, zlatnine in srebrnine. Ceniki brezplačno. Kvalitetna optika.

FABIANI & JURJOVEC

LJUBLJANA, STRITARJEVA ULICA 5

priporočata veliko izbiro damskega in moškega blaga, preproge, zastore, odeje, perje, puh itd. Postrežba solidna!